

Підвищений білірубін?

Що таке білірубін?

Білірубін відносять до так званих гемоглобіногенних пігментів. Основна кількість його (близько 85%) утворюється при фізіологічному розпаді старих, зношених еритроцитів. Інша, менша частина, з'являється при руйнуванні інших геммістичних речовин – цитохромів, міоглобіну. Розпад еритроцитів відбувається головним чином у печінці, селезінці, а також у кістковому мозку. За добу в організмі руйнується близько 1% еритроцитів, а з гемоглобіну, що міститься в них, утворюється до 300 мг білірубину. Цей пігмент виявляється в крові і в нормі, однак його кількість не повинна перевищувати гранично допустимих значень. На сьогоднішній день особливості будови, метаболізму, а також причини порушення обміну білірубину вивчені і описані досить добре.

Високий показник білірубину в крові

В організмі людини білірубін міститься в крові та в жовчі. За обмін і перевищення норми білірубину відповідає безпосередньо печінка. Як правило, високий білірубін проявляється у вигляді захворювань, наприклад жовтяницею, гепатитом або анемією крові. Виходячи з цього, можна сказати, що причин підвищення білірубину в крові достатньо багато, тому потрібно спочатку визначитися, чому так сталося, і що стало поштовхом для підвищення білірубину.

Чому утворюється підвищений вміст білірубину?

Білірубін в крові утворюється за досить складною системою, особливо кажучи про його знешкодження в печінці. Так як в нашій крові міститься певна кількість еритроцитів, відповідно і гемоглобін – переносить кисень з легень у всі тканини. Гемоглобін самостійним чином звільняється і перетворюється в білірубін в крові, далі потрапляє в печінку для подальшого знешкодження. Після загального перетворення білірубін потрапляє в товсту кишку, і виводиться назовні разом з калом. Якщо в організмі міститься нормальний рівень даного пігменту, то кал людини темного кольору, а якщо навпаки спостерігається високий рівень білірубину або є деякі проблеми з печінкою, то кал буде світлого кольору глини. Таким чином, підвищення білірубину в крові достатньо просто помітити самостійно, не чекаючи особливих симптомів, що сигналізують про розвиток захворювань на основі загального погіршення стану.

Норма білірубину

Виходячи з особливостей метаболізму, виділяють прямий і непрямий білірубін. Для оцінки ступеня і характеру порушень у метаболізмі білірубину необхідно знати нормальні показники у здорових людей:

Непрямий (незв'язаний, некон'югований, вільний білірубін, який є продуктом розпаду гемових речовин) - це токсичний білірубін. Кількість непрямого білірубину не повинна перевищувати **16,2 мкмоль/л**.

Прямий (кон'югований, пов'язаний), що утворюється в печінці при зв'язуванні з глюкуроновою кислотою. Це білірубін, який вже знешкоджений печінкою і готовий для виведення з організму. Прямий білірубін, **норма 0 – 4,3 мкмоль/л**.

Загальний білірубін коливається в межах 0,5 – 20,5 мкмоль/л. В умовах неблагополуччя можливе підвищення рівня як прямого, так і непрямого білірубину, іменоване гіпербілірубінемією. Переважання тієї чи іншої фракції залежить від причинного фактора, що призвів до збільшення його вмісту в сироватці крові. Симптоматика підвищеного білірубину в крові (гіпербілірубінемія) у вигляді, у першу чергу, жовтяниці з'являється при перевищенні ним 34 мкмоль на літр.

!!! Буває, що вміст білірубину в десятки разів перевищує допустимі значення, що ставить під загрозу життя хворого і вимагає надання негайної допомоги.

Ознаки підвищеного білірубину

Як відомо, первинна роль в обміні білірубину належить печінці, а жовтяниця – характерний синдром, що відображає її ураження і виявляється також у випадках, коли кількість білірубину перевищує функціональну здатність печінки пов'язувати його надлишки, або виникають перешкоди на шляху відтоку жовчі і, відповідно, виведення кон'югованого білірубину з організму. Іноді буває, що вираженість жовтяниці не відповідає цифрам білірубину в сироватці. Наприклад, при ожирінні, набряках жовтушність менш помітна, в той час як у худих і м'язистих людей вона виражена більше. Причини високого білірубину в крові дуже різноманітні і пов'язані з його посиленням утворенням в клітинах ретикулоендотеліальної системи або з порушенням в одному, або відразу декількох ланках обміну в гепато-біліарній системі. З клінічної точки зору важливо відзначити, що ступінь гіпербілірубінемії впливає на характер фарбування різних тканин: Так, найчастіше першими набувають жовтяничного відтінку:

- склера;
- слизова оболонка порожнини рота;
- обличчя, долоні, підшви і, нарешті, вся шкіра.

Потрібно пам'ятати, що жовте фарбування шкіри не завжди є наслідком гіпербілірубінемії. Наприклад, при прийомі їжі, що містить велику кількість каротину (морква, помідори), цукровому діабеті, гіпотиреозі (зниження функції щитовидної залози) шкіра може набувати жовтого відтінку, проте в цих випадках склери будуть звичайного кольору (інтактні).

Непрямий показник білірубіну – як підвищується?

Варто відзначити, що саме непрямий білірубін найчастіше підвищується за наявності гемолітичної анемії крові. Але це відбувається вже після того, як захворювання існує. Тому головне виділити основні симптоми наявності такої анемії:

- жовтий колір шкіри тіла і навколо очей;
- періодичний дискомфорт у правому підребер'ї;
- висока температура тіла;
- часте потемніння сечі, іноді навіть темно-коричневого кольору, коли найбільш підвищений білірубін;
- швидка стомлюваність, головні болі і повне погіршення самопочуття.

Саме печінка відповідає за переробку даного пігменту, але при її недостатності непрямий білірубін **НЕ знешкоджується** і отруює клітини нашого організму. Це ті причини, по яких спостерігається розвиток захворювань типу гепатиту, рак або цироз печінки і багато інших. При наявності гепатиту в крові, непрямий показник білірубіну відповідно теж підвищується, що в свою чергу проявляється своїми симптомами:

- нудота і часта відрижка гірким – в даному випадку може бути підвищений рівень кислотності;
- зниження працездатності і слабкість;
- потемніння сечі до кольору пива або чаю – так само присутній коли підвищений прямий пігмент;
- часто спостерігається підвищення температури.

Не варто ігнорувати всілякі прояви підвищення білірубіну в крові, так як за цим приховані певні ускладнення. Краще відразу почати лікування, щоб не дійшла справа до хронічних захворювань. Так само варто відзначити, що непрямий білірубін може збільшуватися через спадковості, а саме при недоліку необхідного ферменту в печінці. Дане захворювання називають синдромом Жильбера, коли підвищений непрямий показник білірубіну.

Прямий білірубін підвищений – причини

Причини підвищення жовто-зеленого пігменту в крові різні, але можна відзначити основні. Це **захворювання жовчнокам'яних шляхів, порушення відтоку жовчі, а так же при хворобах підшлункової залози**. В такому випадку підвищується саме прямий пігмент. Він призводить до розвитку жовтяниці, а також проявляється у вигляді

- гострих болів, свербіння шкіри, що супроводжується роздратуванням нервових закінчень;
- часта нудота, блювота і зниження апетиту;
- прямий пігмент викликає болі в правому підребер'ї;
- періодичні здуття живота, діарея або запори;
- сеча темного кольору.

Чим небезпечно підвищення білірубіну?

Якщо аналіз визначив завищений показник білірубіну, то необхідно термінове лікування, спрямоване безпосередньо на його зниження і на виявлення основних поштовхів для його підвищення. **Щоб якомога швидше і ефективніше знизити рівень жовто-зелених пігментів в крові необхідна консультація лікаря і тільки після цього проходити курс лікування.**

Лікування високого білірубіну

На сьогоднішній день в медицині є досить багато різних способів для цієї процедури. Лікарі не рекомендують вдаватися до домашніх методів лікування, і все робити під наглядом, особливо якщо потрібно зменшити прямий жовто-зелений пігмент. Варто відзначити, що **займатися самолікуванням небезпечно**, адже показник білірубіну потрібно періодично контролювати, щоб не нашкодити. Так само дуже корисно дотримуватися певної дієти, яка допоможе знизити показник білірубіну разом з призначеними препаратами. **Потрібно виключити** жирні і смажені продукти, спиртні напої, різні маринади і пшоняну кашу; менше вживати каву і солі – особливо впливає на прямий пігмент. Чорний хліб замінити на сірий та побільше їсти гречаної, рисової і вівсяної каш, що допоможуть понизити рівень прямого пігменту. Істотно знизиться підвищення при вживанні великої кількості рідини, при цьому навпаки варто менше пити чаю зеленого і чорного.

Застосування всіх необхідних лікарських препаратів і дотримання такої дієти дасть можливість відновити своє здоров'я та отримати хороші аналізи. Ви більше не будете страждати розладами ШКТ, проблемами з печінкою та іншими основними симптомами при жовтяниці, коли підвищений не менш важливий пігмент нашої кровоносної системи.

При використанні матеріалів сайту donor.ua посилання обов'язкове.